

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztély P. kereskedéseiben
Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztély Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglerner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uriutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyilttér sora 20 kr.

Budapest, marc. 20.

(G.) A kiegyezkedés óta alig mutathat fel Magyarország parlamentáris élete oly örövendetes momentumot, mint a minőt a legbensőbb megnyugvással üdvözölhetett az ország a mart. 17-ki ülés folyamában, mely hathatós orvosszerét képezte egy alkotmányos fejlődésünket alapjaiban fenyegetett válság veszedelmének, s mely okvetlenül a legáldásosabb következményeket fogja létre hozni, népünk politikai érzelmeire és alkotmányos viszonyaink fejlődésére nézve.

Magában a válság ily szerencsés lefolyásában, vagy is azon egyszerű tényben, hogy Lónyay, nem tudni hányadszor, ismét megbukott, (a mi legfőleg Lónyayra nézve lehet nagy baj) s hogy a Szlávy-kabinet fenállása biztosítva lön, nem fekszik valami rendkívüli jelentőség. Mi a válság által előidézett helyzetnek megbecsülhetetlen előnyét abban látjuk, hogy Magyarország képviselőházának nagy többsége, melynek ezuttal nagybecsű kiegészítő részét képezi a baloldal egy tekintélyesebb csoportja Ghyeczyvel élén, nyíltan és szabadon proclamálja azon elvet, hogy léteznek körülmények, melyek az annyira perhorrescált s főleg a baloldal részéről pártagitációkra busásan felhasznált adófelelőtlenséget indokolták, sőt az ország érdekében szükségessé teszik.

A baloldalnak e hazafias elhatározása által Magyarország képviselőháza azzá lett, mi hogy eddig nem volt, összes alkotmányos viszonyaink fejlődése terén oly fájdalmasan nélkülöztünk, s a mi őt céljánál és lételeménél fogva egyedül illeti meg: a közvélemény első rangú factora és fejlődésének legilletékesebb vezére.

Senki sem fogja tagadni, hazánk egyik nyílt sebe volt az a kiegyezkedés megkötése óta, hogy a baloldal által elfoglalt positionál fogva az ország közvéleményének súlypontja nem helyezkedhetett teljesen a képviselőház termében. Az alap, melyen az ország egyik nagy pártja, a baloldal állott, éles ellentétben volt a többség által megalkotott alkotmányos intézményekkel; s törekvéseinek támaszát, működésének leghatalmasabb istápját, melynek elvesztéséért folyton remegnie kellett, nem saját erejében, nem az eszmék kölcsönös mérközése folytán elérhető célokban, hanem a nép gyengéinek felhasználásában, szóval a törvényhozás körén kívül kereste folyton s találta fel.

Pártállásának legközvetlenebb következménye volt, hogy politikájában a „nép” egy külön, érdekeire nézve heterogen egészként jelentkezett a nemzettestben, melynek külön érdekei, külön aspirációi, külön gyengeségei s természetszerűleg szeszélyei is voltak; a miből azután természetszerűleg az következett, hogy a népszerűség fentartása, a nép külön érdekeinek illő representatívója voltak azon az egész párt eljárását irányozó factorok, melyek teljesen hatalmukba kerítették a párt eljárását s megszorították az eltérő meggyőződés szabadságát, a minek folytán a nemzet képviselőlete, melynek egyik része künn a nemzet egyik osztályának érdekképviseletével dicsekedett, soha sem tudta saját körébe vonni a nemzet közvéleményének súlypontját.

Pedig a történelem tanulsága nagy veszedelmek kútféjeként mutatta fel a legtöbb esetben e visszás állapotot; s a mi különösen a parlamentáris kormányformát illeti, annak, hivatkozva az elméletileg legkifogástalanabbul kidolgozott alkotmányformák szomorú sorsára,

bátran állíthatjuk, nem lehet veszedelmesebb ellensége, mint azon természetellenes állapot, midőn valamely nemzet theoretice törvényszerű képviselete de facto nem bír a maga összességében mint a nemzet élő lelkiismerete, s közvéleményének jogszerű vezérője elhatározásainak szívesen fogadott érvényt szerezni.

Ma a helyzet egy csapással megváltozott.

A baloldal egy jelentékeny része félretette a népszerűség olesó dicsőségét s bátran és habozás nélkül szavazott oly rendszabályok foganatosítására, melyek ha nem is népszerűek, de annál szükségesebbek az ország érdekében; s ha voltak is a baloldalon számosan, kik, mint maga Tisza is abszultáltak magukat, csak hogy a törvényjavaslat keresztül menjen, a magyar nép a ma megtörtént szavazásból, melyben a baloldal coripeusai a jobboldallal szavaztak, bizonyára meg fogja magának szerezni azon meggyőződést, hogy nem a bennök sok helyütt mesterségesen is ápoltt hiu vágyak, elérhetetlen ábrándok, a mult fényes hagyományain való örökös rágódás biztosítják számára a jövőt, hanem ernyedetlen munka, az élet követelményeinek komoly számbavétele, a jelen viszonyok javítása iránti őszinte törekvés, s az ország javán való utógondolat nélküli közös közreműködés szerzik csak meg egyedül a megélhetés, és felvirágzás nem olesó feltételeit.

A képviselőház tagjai áll, hogy fentartásuk a maguk számára, biztosítsák azon szerepet, melyet a legközelebbi napok esélyei a képviselőházra ruháltak természetszerűleg. A egész ország érzi, hogy nagy átalakulási processus van folyamatban a képviselőház alkotásai között s a közvélemény, sőt maga azon „nép”, mely az ő képviselőinek ígéretei folytán a baloldal egész hivatását s létének elváhatatlan corollariumát az adóleszállításban látta, a baloldal egy részének mostani hazafias eljárása után figyelő szemmel fog nézni képviseletének jövő működésére s onnan fogja csalódása után ellesni azon irányt, melyet Magyarország jövőjére nézve a nemzet képviselőinek vállalt közreműködése fog követendőül kijelelni.

Nem egyedül állunk e meggyőződésünkkel; a jobb és baloldal legnagyobb része a szerencsésen lefolyt válság eredményében a folyamatban levő átalakulási processusra nézve oly kedvező indiciumot lát, mely rövid idő alatt el fog vezetni azon célhoz, mely után hazánk legnemesebb keblű fia éveken keresztül hasztalanul küzdöttek: a magyar nemzet pártszennvedélytől ment közös célokkal és aspirációkkal bíró alkotmányos fejlődéséhez.

A helyzet javulásának sorsa ma kizárólag a képviselőház termében van. Az egész nemzet visszatartott lélegzettel lesi a viszonyok fejlődését, s a pártok tagjainak hazafias, utógondolat nélküli elhatározását hazafias örömmel és lelkesedéssel fogja fogadni egy egész ország.

Országgyűlés.

A képviselőház mart. 19-iki ülése.

Elnök: benyújtja a nagyszabedényi polgár- és iparegyletnek Ranicher Jakab által beadott kérvényét a kereseti és gazdasági társulatok magánjogi állását szabályozó törvény alkotása iránt.

Orbán Balázs kérde a belügyminisztert, van-e tudomása arról, hogy Szamosújvár polgármestere a jelen évi virilisek kiegészítését az 1870-ik évi XLIII. t. cikk rendelkezéseinek mellőztével és a

törvény nyílt kijátszásával hajtotta végre, és szándékozik-e törvénytelen alapon végrehajtott műveletét a virilisek kiegészítésének megsemmisíteni? Kiadatik a miniszternek.

Következett a személyes kereseti adóról és jövedelmiadóról szóló törvényjavaslatok 3-szori felolvasása.

Kerkapoly Károly pénzügyminiszter, miután legalább még egy törvény sorsa eldöntendő és azután egy pénzügyi törvény is lesz szerkesztendő s megállapítandó és a főrendiház által is ellátandó s miután továbbá biztosan számítani arra, hogy ez 12 nap alatt nem fog megtörténni: kötelességét véli teljesíteni, midőn a jövő hó rendes kezelésének biztosítására javaslatot nyújt be. Kinyomatik s az osztályokhoz utasítatik.

Jelentés

az árvaházi bizottmány 1873. mart. 7-én br. Bornemisza Ignáczné elnökle alatt tartott ülése főbb pontjairól.

1. Jegyzőkönyv hitelesítettik.

2. Marusán Zsuzsa Torda városi árvának az árvaházból szökése tárgyaltván, a választmány nevezett leánykát, az intézetben tanúsított rossz magaviselete, helytelen beszédei folytán, a többi árvára tehető rossz befolyásáért, az intézetből végképp kizárásának találja.

3. Elnök jelenti Dr. Hintz György ajánlatát, mely szerint az árvák számára a gyógyszerkelet perzent elengedéssel fogná adni; valamint br. Jósika Lajosné ő exja és özv. Pataki Dánielné azon szép ajánlatát, hogy az általok kezelt dr. Pataki féle „szegény betegeket segélyző alaptványból” — évenként 30 frtnyi összegig, az árvák ingyen gyógyszert kaphatnak, minek következtében dr. Hintznek jegyzőkönyvileg köszönetet mondván, mint sokkal előnyösebbet a választmány az utóbbi ajánlatot fogadja el, miért szintén meleg köszönetét fejezi ki.

4. Elnök előterjeszti Haynald kalocsai érsek ő exelentiája levelét, melyet bizottmányi tag gr. Eszterházy Kálmánhoz — árvaházunk segélyezése érdekében tett kérelmezése folytán — intézett. A levél, melynek soraiól az emberbarát, a nevelésügy buzgó pártfogója, s a minden szép irányban kiható jótékonyosság szól — ilyen formán hangzik: „hogy ő exelentiája e nemes célt is szándékozáván felsegélteni hivatkozván a buzgó nők felszólítására és példájára — püspök főtitelendő Fogarasi Mihály ő exja kezébe 5000 frt érték papirt tesz át, oly formán, hogy azt a Gyulafehérvári főtitelendő káptalan, kezelje, ki annak évi 300 frt kamatait, a felügyelete alatt lévő vagy jövőre leendő árva intézetben, a mennyire telik, két árvának tartása és növelésére, oly módon fordítsa, hogy azt felváltva egy székel y és nem székel y földi árva kapja.

A választmány magáévá teszi az elnöknek e levélre irt azon választát, mely szerint öngyémeltőségéhez kérdés intézetik, hogy miután árvaházunk a választmány független vezetése alatt áll, nem kegyeskednék-e ő excellentiája nemes alaptványát vagy annak kamatait választmányuk rendelkezése alá bocsátani — oly föltétellel, — hogy az önmaga óhajtatásának értelmében használtasék fel?

5. Helybeli polgár Kiss Sándor 1000 frt értékpapirt ajánl, egy általa ajánlott árva tartására Kiss-alaptvány czimen, oly móddal, hogy neki és törvényes utódainak joga legyen — az alapszabályok értelmében — e helyet, mikor üresedésbe jön, egy árvával betölteni. A választmány remélve, hogy ez értékpapirt fennirt 1000 frt folyó pénzé egészíti ki, nagy köszönettel fogadja.

6. Pénztárnok részletes kimutatást olvas fel a pénztár jelenlegi állásáról mely szerint:

Befizetett tőke	6660 frt
Kamat czimen bejött 1872-ben	1000 frt
Évi részvényekből	892 frt 44 kr.
Ajándékokból	5120 frt 85 kr.
Elhelyezett tőke utáni kamata	419 frt 92 kr.
összesen	14093 frt 21 kr.

Elhelyezett tőkénk van 12000 frt hatos kamatra, a jövő évre számíthatunk 2730 frt jövedelmet.

7. A választmány az árvák számát — az intézetbe levő 9-hez következő 3 leánykával egészíti ki 12-re: Kövér Anna helybeli születésű 7 éves reformata — Varga Rozsi helybeli születésű 8 éves reformata, Berkeci Róza helybeli születésű 8 éves catholika.

8. Pénztár vizsgáló bizottság nevezetett ki Br. Bánffy Dánielné Haller Rezsóné és Klein Frigyesné személyökben.

9. Elnök előadja miszerint már többen folyamodtak, hogy az intézetbe szegény gyermekeket tanítás és gondozás végett fizetésért adhassanak bé, a választmány elhatározza, ilyeket is fogadni bé, 6 frt havi díjért, kik ezért teljes ellátásban s az árvák rendszerinti tanításában részesüljenek.

A választmány megbízásából
Kolozsvárt 1873 mart. 20-án

közi:

Szász Domokosné,
titkár.

Legújabb táviratok.

Bécs, mart. 19. A „Tagespr.” szerint a hadügyi budget ordinariauma részére nem fog több szükséglet igényeltetni; ellenben az extraordinariumban 11 millióval több vétetik igénybe, melyből 4 millió löfegyverekre, a többi pedig a várak kiépítésére fog fordítottatni, és ezzel a 800,000 főnyi hadsereg felszerelése be leend fejezve.

Berlin mart. 19. A „Prov. Corr.” jelenti. A Franciaországgal való szerződés kötésére vonatkozó cikkben, a szerződés tartalmán kívül még azon cikk is foglaltatik, hogy az odahagyás megtörténteig az időközben odahagyandó departeménteok és a belforti járás semleges területeknek tekintendők és ez utóbbiban újabb erődöt nem szabad létesíteni.

Stuttgart, mart. 19. A rendek kamarája elhatározza, hogy a kormány szólittassék föl, oda működni, hogy Németország déli és nyugoti része, valamint Schwarzwald birodalmi erődök felállítását által biztosíttassanak.

Sabácz, mart. 19. A fejedelem a polgárság által lelkesülten fogadtatott. Sűrű néptömegek álltak körül a fejedelem szállását és lelkesült „Zsivio”-kat kiáltottak. A fejedelmet az áltamtanács néhány tagja kíséri.

A francia-német egyezmény.

Az egyezmény szerint Franciaország a negyedik milliárdot május 5-ig egészen lefizeti; az utolsó milliárd törlesztését pedig négy havi részletben, különösen junius, július, aug. és szept. hónapok ötödik napján eszközli. Mihelyt az ötödik milliárd első részlete be van fizetve, a németek július elsején megkezdik s legfőlegb négy hét alatt be is fejezik a négy megye és Belfort vára kiürítését.

Csak Verdun vára és környéke, a Metzbe vezető katonai utakkal, marad zálogképen a né-

metek kezében szept. 5-ig, míg Franciaország kötelezettségének utolsó részét nem teljesíti.

Ez egyezmény megkötése Thiers kormányának egyik legfényesebb sikere. Hogy a németek a félelmes Belfortot is idő előtt kiüritik s megelégszenek a jelentéktelen Verdun megszállásával, azt még a múlt héten alig hitte valaki. Hogy Verdunban milyen nagy lesz a német hadsereg, az egyezményről jövő távirati hírek nem mondják, de kétségtelenül néhány ezer emberről nem lesz számszerűsítés, mig most Franciaország 50,000 idegen katonát kénytelen élelmezni. Julius végén tehát a francia terület csaknem egészen, szeptemberben pedig tökéletesen vissza lesz adva a nemzetnek, mely ekkor már minden idegen befolyástól menten fogja ügyei intézését kezeibe vehetni.

Az egyezmény hat pontból áll s vasárnap írták azt alá Berlinben. Az esemény híre délután két óra tájban került tudomásra Párisban s rendkívüli lelkesedést ébresztett mindenütt. A képviselők igen jelentékeny része tisztelkedett Thiersnél s szerencsekívánatait adta át neki. Este a köztársaság elnökénél nagy ünnepély volt, melyen roppant sok meghívott jelent meg. Az egyezményre vonatkozó törvényjavaslatok még e héten a nemzetgyűlés elé kerülnek. Mihelyt az ország ki lesz ürítve, elérkezett a pillanat, midőn a nemzetgyűlés is befejezi pályafutását, mi valószínűleg október vagy november hónap megtörténend s az új választásokat az év végén fogják megtartani. A szóban forgó egyezmény kétségtelenül forduló pontot jelez Franciaország történetében.

A carlista lázadás Spanyolországban.

Madridban — mint a spanyol lapokból láthatni a béke és rend ügy, a hogy még főtartatik, azonban annál szomorúbb az állapot a tartományokban. Nevezetesen Barcelona és környéke különös tünények színhelye lehet, ha csak fele is igaz annak, a mit a „Daily News“ egy levelezője Barcelonából jelent.

Az itteni helyőrség, ugymond, megszüntette a munkát. Egyenruháját ugyan még nem vetette le, fegyverét nem dobta el, sőt, mint előbb, megeszti rosz eleségét, zsebre rakja zsoldját. megjelenik a hadi szemléken és kiáltja: Viva la Republica Federal, ha nem is parancsolják, de ha arról van a szó, hogy a carlisták ellen menjen, megtagadja az engedelmességet. Nehány nap előtt 2000 emberből álló csapat rendeletet kapott, hogy Igualada felé vonuljon és mentse föl a carlisták által körülzárt

várost. A csapat alig elégséges számu tiszték vezérlete alatt a városból kivonult, azonban márja közelekvő Sans faluban megállottak a katonák és kijelentették, hogy tovább nem mennek. Nem lázadtak ugyan föl, hanem vezéreik előtt kijelentették, hogy már megelégték a járást.

Most köztársaságunk van, okoskodtak kedélyesen, „és a köztársaság annyit jelent, hogy nincsen többé katonai kényszer.“ Ez okoskodásukat hiába igyekeztek a tiszték megozafolni: szép szerével velük szemben mitsem lehet elérni, kényszereszközök pedig nem állanak a köztársaság rendelkezésére. Ily körülmények között a kormány képtelen a carlisták ellen hathatósabb eszközökkel föllépni.

Mindennek daczra a carlista mozgalom nem terjed oly mértékben, mint az gondolnók. Magukban a kiválóan carlista kerületekben a trónkövetelő iránt nem látható valami roppant lelkesedés. Másrészt azonban a kormány győzelmi bulletinjainak sem kell valami nagy hitelt adni. Azok folyvást hat órai kétségbeesztő harc után kivívott győzelemről beszélnék. A győzelem eredménye azonban rendesen 6—20 carlista megöletésében áll, kiknek holttesteit senki sem fődözheti föl, és 4 carlista elfogatásában, kik rendesen megszöknek és 3 ló kézre kerítésében, melyek között az egyik rendesen már nem él. A győzelem áldozatait rendesen egy sebesült katona és több összezott tag képezi. Ha így az egyik rész sem dicsekedhetik valami nagy eredménnyel, a carlisták még is annyiban mondhatók a helyzet urainak, a mennyiben a vasutakat egyezményre kényszerítették. Már hónapok óta a vasuti utazások a lázadó kerületekben a legmerészebb vállalatok közé tartoznak. Alig közlekedhetni valamely vonalon 24 órán át, már ismét fölszakítják a sineket, felgyújtják a pályaudvarakat, levágják a táviró rudakat. Ily körülmények között a társulatok kénytelenek voltak a carlistákkal egyezésre lépni és föltételeiket elfogadni. Így például a francia vonal Geronáig havonként 4500 frtot fizet, mig Saragossa és Barcelona között a vasut még nagyobb díjat kénytelen fizetni. Ezért a vonatok akadálytalanul közlekedhetnek, de csak oly feltétel alatt, hogy sem kormányúrgönyöket, sem katonákat, sem hadi készleteket nem szabad szállítani, azonban a carlista vezérek és csapataik szabadon használhatják a vonatokat. — Az ily egyezmény lehetősége legjobban bizonyítja a kormány tehetetlenségét. Ha az ellen felszólalna, az egész közönség roszalásával találkozónék, mert oly kormány — így okosodik a közönség — mely nem elég erős a közlekedést biztosítani, nem bír

most a nyugtalanságot... ezeknek lecsendesítésére B á n f f y K o l o z s v á r r a ö r s é g u t á n k ü l d . . . s a s z é p s z ó m e l l e t t a t á v o l b a n v i l l o g ó f e g y v e r e k é s k ö z e l e d ő d o b p e r g é s i s m e g t é v é n a h a t á t, B á n f f y o s a k a k k o r t é r t h a z a B o n c z h i d á r a k i p i h e n n i a n a p f á r a d a l m a i t, m i d ő n a t á b o r b a n a c s e n d e t é s r e n d e t t e l j e s e n h e l y r e á l l i t o t t a. — D e l á s s u k a z e s e m é n y e k e t.

Est közelget.

A hanyatló nap utósugari fénylenek a bonczhidai várkastély zöld és sárga mohával tarkított cserép fedelein. A faluban hallzik a közeledő nyájak kolompja s a falu fölötti hegyekről az ábrándos pásztor furulya.

A főúr por és verejték lepetten érkezik haza s a fölépőzet előtt leszállván tajtéko paripájáról, az elébe siető várnagyhoz és számtartóhoz első és egyetlen kérdése, „Hogy van a nagyszony?“

Bánffy né regideje betegeskedik. A Radnóthon tartott mult őszi viharos tanácsulések férjének összevörösése Beldivel... a kölesönös kifakadások a közhír szárnnyain (mint történni szokott) nagyított alakban érkezvén hozzá, csendes házi életét megzavarták s az előidézett nyugtalanság, agály és agyrének férjének is folytonos távolléte testi és lelki erejét annyira kimerítették, miszerint tél beálltával ágyba fekvő lett. Tavasszal elhagyta ugyan az ágyat s a verőfényes szép napok olykor olyker kicsalták a szabadba őt, de midőn fölkeressük, még folyton lábadozó.

Bánffy öltönyt változtat és beteg nejehez siet.

A várkastélynak délkeleti oldalán van a hálóterem. Ablakai dus virágos kertre nyílnak, mely a vár sánczon túl terjedő nagy füzes berekből kikaparnya van. A tágas terem közepén áll a tízéves boldog családi élet tanujára a mennyezetes kettős ágy. Jobbra tőle fejez patyolat takaróval leterített öltöző asztal van, melyen ezüst rájáru nagy velencei tükröt sokágu ezüst gyertyatartók, arany és ezüst edények s női piperre czikke környeznek. A baloldali falat és talajt becses keleti szőnyegek borítják. Fal mellett kényelmes kerevetűn duzzadó himzett párnákkal s e kereveten s e párnák

joggal oly egyezményt fölbontani, — mely a közlekedést lehetővé teszi.

Különbön mily erőseknek érzik magukat a carlisták, azt legujabb, valóban merész intézkedéseikből láthatni. Ők a barcelonai ayuntamientot február végével felszólították, hogy a kilencz havi 8 millió realra rugó adót készen tartsák, továbbá az egy napi utón (vasúttal) fekvő Vichet, Rodat és Centellast ostromállapot alá helyezetteknek nyilatkoztatták. Vich jelentékeny, mindig carlistaérelmű város Barcelona tartományban. A hozzá intézett felszólításban ez olvasható: Ő Felségének legkegyelmesebb urunk VII. Don Carlos (kit az ég sokáig tartson meg) nevében közhírré tesszük: 1. Fennebb nevezett helyek addig maradnak ostromzár alatt, mig a kilencz havi adó kifizetve nincsen. 2. E hó 26-dikától kezdve mindenkinek meg van tiltva, a községekbe lépni. Oly szállítmányok, melyek Vich vagy a másik két községre czimezvék, elkoboztatnak. Minden kocsi tüzre hanyatik. 3. A rendelet ellen cselekedők 100—1000 realig terjedő büntetés alá esnek, és ismétlés esetében a vezénylő tábornok ő excellenciájának rendelkezése alá helyeztetnek. 4. A királyi haderőnek a fentebbiek szoros megtartása felett örködni kell és a községi előjárók e rendelet kihirdetéseért felelősek.

Külföldi hírek.

Páris, marc. 18. A kormány még nem alkudozik a pénzbeszerzés fölött, mivel az államkincstárban 750 milliónyi készlet van.

Versailles, mart. 18. A külügyminiszter ma a nemzetgyűlés elé egy törvényjavaslatot terjesztett, a Németországgal kötött kiüritési szerződés jóváhagyása végett.

Páris, mart. 18. A kormány egy milliárd fölött rendelkezik a Németországnak szolgáltatandó fizetésre, minek folytán a bankárok ajánlatait visszautasítja.

A khivai orosz expedicio főhadiszállása ez idő szerint Kasalinszkban van a Sir-Darja folyó betorkolásánál az Araltóba, hova a napokban Miklós orosz nagyherceg is elutazott. Az előjelek egyébiránt nem kedvezők az oroszokra nézve, mennyiben a pétérvári kormány kísérletei az inkább csak névleg Oroszországnak alávetett kirgiz törzsököt terület nagyobbítások kilátásba helyezése által semlegességre birni, eddig teljesen meghiusultak. A „Börzen Ztg“ szerint, a kirgizek Khivához pártoltak, s egy alkalommal már Shadyk vezénylete alatt 5000 főnyi erőben mutatkoztak Kasalinszk közvetlen szomszédságában. A várat nyakra-főre kellett

közt nyugszik a házi nő a szenvedő Seraph hóféhér öltönyben. Arca oly szintelen mint öltönye; de midőn nyílik az ajtó s belép a férj, mintha büverő fölvilanyozná a halovány vonásokon élet-szirkák s a hajjal rózsapirja ömlik el.

— Hogy vagy édes feleségem!.. szól Bánffy a remegő kis kezét gyöngéden ajkaihoz emelvén.

— Mindig jól vagyok, ha velem van édes jó uram!.. válaszol a nő rögtönzött derűséggel..

— Vajha veled lehetnék gyakrabban, folytatja enyelelve Bánffy.

— Tehetnéd... ha a közügyeket kevésbé vennéd lelkedre, mint feleségedet!..

— Nő de most magad sem fogsz hibáztatni kedvesem! most mérséklet és önuralom vezérelt.. megmentettem Te leki Mihály b á t y á d a t!.. Az egész tábor fölzudulva volt ellene... egyetlen szavam fölggyalasztja a forradalom lángját... de én előbbre becsltem hazám békéjét, nyugalmát, sértett büszkeségemnél!..

— Nemesen cselekedtél!..

— Ha láttad volna őt, mint remegett a vezéri bottal kezében... mennyire elhalványodott, midőn a nemesség sorai, mint orkán zudultak föl: „nem kell udvarozni vezér!.. A fejedelem a vezérünk“. De meghunyászkodtak ám, midőn közbökö ugrottam és stentori hangon túl kiáltám őket, „ki az, ki zenebonát, ki békétlenséget akar.“

Bánffyné hálásan szorítá meg kezét férjének.

— No, de majd feledem — folytatja Bánffy — nénéd a fejedelem asszony és bátyád a fővezér holnap ebédre vendégeink lesznek!

— Az én jó Annám!.. kiált föl elragadtatással s fekvő helyzetéből fölemelkedvén a nő — köszönöm édes jó uram!.. köszönöm..

— Midőn a szemlélt végzetük — folytatja a férj — Te leki Mihály bátyád megszorította jobbotam és megköszönvén egész reverenciával hűségemet, szolgálatomat, tudomra adta, hogy a fejedelem asszony estvére K o l o z s v á r r a érkezik, hogy a városi küldöttség már kiindult elébe a Felek tetejére, hogy maga is siet ő nagyságát a város végén üdvözölni, fogadni és végre, hogy a te jó Anna nénéd már Fejérvárt elindulása előtt nyilvánította, miszerint leginkább azért

védképes állapotba helyezni s a várparancsnok folytonosan kozák őrzárokkel kémlelteti ki a környéket, mert a khivai csapatok közeledésének hírei a legnagyobb félelembe ejtette az orosz telepítvényeseket. Egy orosz hadosztály, mely hasonló czélból a vártól déli irányban előnyomult, másodnapra már visszatért, miután konstátálta, hogy a khivai khán 30,000 emberrel táboroz Jaman-Darjánál, körülbelül 200 verstre Kasalinsktól.

A madridi nemzetgyűlés még néhány fontos törvényjavaslatot készül elintézni s aztán felszlik. A kormány helyzete a radikálisokkal létrejött kiegyezés óta tetemesen javult, félhet az azonban, hogy most viszont a föderalista irányu republikánus többséggel gyűl meg a baja, mely ellen az államegység érdekében az unionista kisebbséggel kell szöveteznie, azaz arra törekednie, hogy a választásoknál ez utóbbié legyen a győzelem. — Azon hézagok póllására, melyeket a fegyelmetlenség és szökési esetek a spanyol hadseregben okoztak, a kormány jelenleg 48,000 főnyi önkényes hadat szervez; a táborozások kedvező eredménnyel folynak, némi aggodalmakra csupán a tüzéség ad alkalmat, mely a spanyol lapok szerint a közelébb tiszti rangra emelt számos altisztet elűzte.

A német birodalmi gyűlés régóta sürgeti a szövetségtanácsnál, hogy birodalmi sajtótörvényjavaslatot terjessen a ház elé. Minthogy a szövetségi tanács ezt eddigelé nem tette, most több képviselő kilencz pontból álló javaslatot dolgozott ki, mely a legszabadelvbűb alapon nyugszik, az egész nyomdaiipart a kivételes intézkedések alól kiveszi, s az ipartörvény szabályainak rendeli alá. E javaslat a sajtóvétségeket is a közönséges büntető törvénykönyv keretébe foglalja s minden adminisztratív tilalmat, még a postaszállítás megtagadását is kizárja.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, március 21-én.

— **T. olvasóinkat** kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék

— **A magyar bank** felállítására tárgyalban az illető törvényjavaslat már közelebb terjesztetik az országgyűlés elé. A vállalkozó bankok s a kormány között újabb alkudozások folytattnak; de a hir mintha több megállapított pont a kormány által elejtettet volna, nem való. Annyi bizonyos, hogy az osztrák nemzeti bank nagy pressiót fejt ki a terv létesülésének megállítására.

ohajlja ezen utazást, hogy elvégre és valahára beteg testvérét meglátogathassa!..

— Istenem mennyire jól érzem magamat — szól a nő tekintelében fellángol az öröm és boldogság régen hamvadózó tüze, — lélekzetem szabaddabb... s tudod az a gonosz köhögés sem fog! Oh holnap fenn leszek! holnap egész nap fenn leszek!..

— De meg ne erőltessd magad, hisz a te jó nénéd itt a kerevet mellett is eltölti veled az időt!..

— Nem... nem... érzem, hogy jobban vagyok... s holnapig az öröm még folyton gyarapodni fog..

— Ha oly kész volna a tehetség is, mint az akarat — folytatja Bánffy gyöngéden megsimitva felesége forró homlokát, — de az orvos nyugalmat rendelt s tartózkodó légy kedves kis betegem, hogy az öröm ártalmadra ne legyen!.. most pedig Isten veled!..

— Egy szóra még!..

Bánffy visszafordul!..

— Édes jó uram, e pillanatban nagyon boldog vagyok, s ha Isten megérünk engedi, holnap szép napunk leend; holnap Bonczidán elégedetlennek és szerencsétlennnek lenni nekinek sem szabad.

— Szólj!.. mit kívánsz?..

— Van itt darab idő óta egy férfi — Jusztina, — folytatja lelkesülten a nő — irtózáttal látom elváltozott arcát... halvány vonásait. Mióta jegyese fölmondott, mióta bajtársa megkapta a so lyói kapitányságot, úgy bolyong ő itt e falak között, mint hazajáró lélek... Tudom, hogy hibázott, de lakolt is érte, adj tehát kegyelmet, s add meg neki, mit régen ígértél, a s e b e s v á r i a l k a p i t á n y s á g o t!..

— Igazad van Katalin, ő a szerencsétlen Jusztinát juttatta eszünkbe... még csak az örült-ségi rohamok hiányzanak nála!.. Teljesüljön tehát kívánságod... Legyen ünnep a holnapi nap, az én kis betegem üdülése napja... s ez ősi szent falak közt holnap ne legyen szerencsétlen senki!.. Isten veled!..

— Köszönöm!..

(Folyt. köv.)

TÁRCSA.

„BÁNFFY DÉNES“

(korrajz két kötetben).

Irta

Komáromy Ferencz.

Első kötet.

IX.

Önuralom.

Voltak pillanatai, midőn nem bánja, ha fenekestül fölfordul a világ, ha sértett büszkesége romok és lángok fölött hullatja könyveit; de az első benyomás és első fölindulás csilapultával belátta, hogy ovatosnak kell lennie, hogy nem kockáztathat mindent, mert K e m é n y J á n o s t i s t u l m e r z s é g e t e t t e s e m m i v é. Végre óriási veszteségei daczára is megmaradt egy kincse, a becsület; mert B é l d i s e m l e t t v e z é r é s e s i v á r v i g a z k é p e s v o l t a m é r s é k l e t é s ö n u r a l o m e g y e n s u l y á t l e l k é b e n h e l y r e á l l i t a n i.

Midőn tehát a fejedelem által a Te leki M i h á l y f ő v e z é r s é g e e g y a t y á f i s á g o s s m é g i s u d v a r i a s l e v é l b e n t u d t á r a a d a t n é k, a z u j f ő v e z é r t g y á m o l i t a n i a z o n n a l m e g h a t á r o z t a. E l m e n t a z u j f ő v e z é r t g y á m o l i t a n i l é r e, h o l t a p a z s t a l v á n a f e n n e s e t e l t k ö z e l é g ü l e t l e n s é g e t, m e g v i l l a n t u g y a n m é g e g y s z e r a g y á b a n, h o g y m i l y k ö n n y ű v o l n a m o s t f o r r a d a l m a t e l ő i d é z n i, d e c s a k h a m a r m e g j e l e n t a k é t e l y k i s é r t e t e i s. M é g n i n e s i d e j e, g o n d o l j a m a g á b a n, l á s z t a t, v a g y j o g c z i m k e l l n e k e m, . . . h o g y m i n d e n t k o c k z á t t a t h a s s a k! . . . É s a k ö z é p n e m e s s é g k ö z é v e g y ű l v é n s a s z e r i n t a m i n t k ö z e l e b b i v a g y t á v o l a b b i i s m e r ű i v a l á n a k, k i t k o m o l y a n n é h o l s z i g o r r a l, k i t f é l t r é f á s o k t a t á s o k k a l d e f á r a d h a t a n u l s k ö r ö k b e n t ö l t v é n c s a k n e m e g é s z n a p f o l y a m á t, a f e j e d e l m i j o g o k s a t ö r v é n y i r á n t i t i s z t e l e t r e é s e n g e d e l m e s s é g r e o k t a t t a é s b u z d i t o t t a.

Szemle végeztével a nemesség meglehetősen kibékült kebellet tért haza tűzhelyeikhez... de a táborban maradni kötelezett kopjás had kezdette

-- **A pénzügyi bizottság** mart. 18-n este tartott ülésében a zsilvölgyi kőszénbányák és vajda-hunyadi vasművek bérbeadását tárgyzó szerződésről foglalkozott. A bizottság a szerződést behatóan tárgyalta, megállapodásra azonban nem jutott; a ma este tartandó ülésében fog az ügy fellett végleg határozni.

— **A lezárt bankokról** írja a „P. L.”: „A pénzügyminiszter tegnap nyerte meg az engedélyt a királytól egy tjavaslat előterjesztésére, mely a minisztert fölhatalmazza, hogy egy nagy magyar lezárt bank alapítására engedélyt adjon s annak bizonyos kötelezettségei fejében, melyeket az, mint kormánybank, az állammal szemközt elvállal, különös kedvezményeket nyújtson, melyek a tvhozás beleegyezését szükségessé teszik. A meghatalmazás tartalma természetesen általános, azonban magától érthető, hogy a pénzügyminiszter a kivételre nézve előlegesen biztosította magát egy pénzügyi csoporttal kötött szerződés által, melynek pontjai a törvényjavaslatával teljesen meg egyeznek és melynek határozatai a törv. megszavazása és szentesítése után azonnal érvényre emelkednek. Miután a szerződés az illető bankok által jogérvényesen aláíratott és más kikötés nem történt, mint a törvényhozás hozzájárulása, magától érthető, hogy annak egyoldalú megszüntetése vagy pontjainak egyoldalú módosítása szóba sem jöhet és a módosítások csakis a magyar kormány hozzájárulásával eszközölhetők. Hogy bizonyos bécsi körökben az egész ügyet kancsal szemmel nézik, azt igen is felfogjuk, még pedig annyira, hogy ez ellen az összes szerződő feleknek még a szerződés aláírása előtt magukat biztosítani kellett, hogy ez által a kötött egyezmény nemcsak jogilag, de erkölcsileg se legyen megtámadható.”

— **A képviselőház jogügyi bizottsága** tegnapi ülésében elhatározta, hogy bevárja az igazságügyminiszter által a büntető perrendtartáshoz még megígért pótelőterjesztések kinyomtatását s kiosztását s akkor a főbb elveket megállapítván a törvényjavaslatnak ezek alapján új szövegezésére egy öttagú albizottságot fog kiküldeni. Az eziránti eszmecsereben többen részt vettek, különösen Horváth Lajos, Szilágyi Dezső, s Hodossy Imre. Jelen volt az igazságügyminiszter s Csemegi államtitkár is.

— **Bartakovics Béla** egri érsek az általa alapított gávai plébánia jövedelmeinek gyarapítására legújabbán 4500 forint alapítványt tett.

— **A belvárosi gyermekkert** ügye a megvalósulás felé gyorsan közelít. A kibocsátott 300 db 50 ft. részvények nagyrésze már el van helyezve. A szervező bizottság a részvényesek egybehívandó közgyűlésének jóváhagyása reményében, az alkalmas s tágas kerttel ellátott helyiséget ki is szemelte s az előleges szerződést 16,000 frtban megkötötte. Az intézet, legfőleg junius havában, a külföldi legjelesebb mintájára berendezve, a közhasználatnak átadatik. A részvényesek költségén Szabó Endre t. munkatársunk s e téren kitűnő szakemberünk fog kiküldetni Gothába, hogy a helyszínen tanulmányozza a Fröbel-rendszer jelen fejlettségi állapotát.

— **Az akadémia nagy gyűlése** máj. 18-án kezdődik. Ünneplés közlése máj. 25-én lesz, elnöki megnyitással, főtitkari jelentéssel, Zichy Antal emlékbeszédével Fáy András fölött s Toldy Ferencz értekezésével a magyarországi nyomdászat négyszáz éves történetéről. Ugyanekkor a képes teremben kiállítás is lesz a régi magyar nyomtatványok legjelebb példányaiából.

— **A magyar-horvát regnicolaris bizottság** távollévő horvát tagjai táviratilag hívták Pestre, hogy az összes bizottság együttes magán értekezlete csütörtökön vagy pénteken végbe mehessen. E magán értekezletől remélik, írja a „P. N.”, hogy a horvátok a velük közlött adatokból meggyőződnek számításai alaptalanságáról, és tán meg fognak győződni arról is, hogy a mi követeléseikben máltányos, azt magyar részről, nagy áldozatok árán is, teljesíteni hajlandók. Ha azonban a számok nem győzik meg a horvátokat, minden egyéb discussió természetesen céltalan és fölösleges lesz.

— **A baloldali taticája.** Az „Ung Lloyd” ma egy sensatioos hírt közölt Hornak Tisza Kálmán elleni föllejtéről a baloldali körben. Az „U. L.” azt írta, hogy Horn a legnagyobb hévvel szolt az adótörvényjavaslatok elvetése mellett s megtámadta Tisza Kálmán az ügyben követett politikáját. Horn nyilatkozik s legnagyobb részben alaptalannak mondja a közleményt — azt azonban maga is kijelenti, hogy a baloldali kör elhatározta hogy a part taticája felett legközelebb tanácskoznia fog.

— **A jogász segélyző-egylet** ma holnap megalakul. Az alapszabályok már megerősítve leárkeztek a bizottság a teendők felett előleges tanácskozást tartott tegnap délelőtt; az egylet jövő felében mindenesetre megkezdí működését.

— **Szép tavaszi időjárásunk** tegnap csendes esőt hozott, mely után gyönyörű szivárvány látszott az égen.

— **Beküldetett:** „A gyermekkert.” Népszerű ismertetés ezen intézet céljáról s berendezéséről. Kolozsvárt gyermekfelügyelő nőket képző

intézet s gyermektertek létesítése végott alakult egylet megbízásából. Irta Szabó Endre az egylet titkára. E közhasznú füzet ára 20 kr, s kapható Stein Jánosnál.

— **Az orosz czárné** mart. 16-án érkezett Salczburgba, Wladimir nagyhg és Mária nagyhercegnővel, a kíséret személyzete 45 egyénből állott. Az orosz udvari vonat páratlanul nagyszerű, vannak benne salonok, háló s öltöző szobák, fürdők, konyhák, jégvermek, előszobák a legnagyobb kényelemre és eleganciával felszerelve.

— **Rómában földrengés volt,** 40 másodperozig tartott a hullámlás a butorok recsegték, a házi csengők megszólaltak, különös, hogy a felsőbb város részekben és emeletekben inkább érezték az ingást, minj alant és földszinten, például az „Apolló színházban” a zártzék közönség mit sem észlelt, míg a karzatokról rémülve szaladt ki a tömeg s a csillár körbe forgott.

— **A lövölde** alapító tagjai folyó évi márczius hó 23-án, azaz vasárnap délelőtt 10 órakor a városház nagy termében alakuló közgyűlést tartanak. Móríc Izván jegyző.

— **Felhívás** a folyó év april hó 10-kén megnyitandó dohánkiállítás tárgyában. A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium rendelete folytán f. évi april 10-ik és következő napjain az országos m. gazdasági egyesület Közletkén országos dohánkiállítás fog tartatni. Ezen kiállítással kapcsolatban kiállításra elfogadottnak mindazon hazai gyártmányu iparcikkek is, melyek a dohánytermelés, kezelés és gyártás felhasználásnál alkalmazásba jönnek. Igen kedvező alkalom ez arra nézve, hogy az idevágó iparcikkek készítői gyártmányait megismertessék s egyfelől elismerést, másfelől vevőket nyerhessenek. E tekintetben nem szükséges különös műdarabokat kiállítani, hanem inkább oly rendes gyártmányokat, miknek készítésével az illető folyton foglalkozik. Miután az érintett iparcikkek összegyűjtésével a fentisített ministerium részéről az alóliit iparegyesület van megbízva, felhívni bátorokodunk általában az érdekelt iparosokat, különösen pedig a t. cz. urat, miszerint készítményeikkel a kiállításon részt vegyenek. A kik részt akarnak venni, sziveskedjenek ebébeli szándékukat legkésőbb f. hó 25-ik napjáig az orsz. magyar iaaregyesületnél (Pest, országut 7. sz.) szóval vagy írásban tudatni, hogy őket a további teendőkre nézve értesíteni lehessen. Budapest, 1873. évi márczius 1-én. Az országos magyar iparegyesület nevében

Dr. Szabóky Adolf,
az igazg. részéről kiküldött tag.
Mudrony Soma,
vezértitkár.

— **Munka a középkori délszláv pénzemekekről.** Ljubics Simon a zágrábi muzeum régészeti öre egy nagy munkát ad ki a középkori délszláv pénzemekekről, s e munkát a zágrábi akademia 800 forinttal, a bécsi tud. akademia ezerrel, Millán szerb fejedelem pedig 2000 frttal segélyezik.

— **Wrangel papa halálán van.** Egy berlini távirat jelenti, hogy a német birodalom s valószerűleg egész Európa legöregebb katonáját szélhűdés érte, s élete megtartásához kevés a remény. A tábornagy már a mult század utolsó tizedében tiszt volt s tán az egyedüli élő ember, a ki a „kis káplár” ellen mint önálló parancsnok vezényelt A lipcei csatában már mint ezredes vett részt, s ma unokája is nyugalmat kizolgált katoná. Az öreg ur utoljára Schleswig-Holsteinban vezényelt; a 66-ki hadjárásban pedig, miután semmi szerep nem jutott neki a vezényeltől — mint önkényes vett részt, s itt is felvitte strázsamesterségét.

— **Oriás.** Kantas Jak nagy feltűnést okoz az egyesült államokban az ottani lapok a világ legnagyobb, legöregebb és legbátrabb emberének nevezik. Az atyái 8 láb 2 hüvelyk magas 640 fontot nyom.

— **Lágy telek.** Voltak már ezelőtt is az idei lágy télhez hasonlók írja Korizmic a „Gazdasági Lapok”-ban. Ilyen volt 1718-ban, mely évben a Duna szintén nem fogott be. Ezen évben szűk lett a termés annyira, hogy a buzának mérőjét 4 ft 50 denárral fizették. 1723-ban, egész télen még csak jég sem volt látható a Dunán. E lágy telet bő esztendő követte. Egy mérő buza 50—57 denár közt változott. Az árpa és zab 15—20 denár volt. A duna-melléki helységeken ez évben több helyen földindulások jelentkeztek. Továbbá: 1796-ban a tél oly lágy volt, hogy márczius hó 6-án kellett egy kis jég miatt, a kompokat kihuzni. Ezen év is jó termést adott. 1805-ben: kevés hó, gyenge tél, sok esőzés; kevés és rossz termés. 1806-ban: esős, hó nélküli tél; áradások január végén, márczius és augusztusban. Jó borok; középszerű termés. 1807-ben január 6-ig tavaszi napok, vége felé havazás, de lágy idővel; márcziusban áradás. April vége felé hó és fagy. Bor jó és bőven; gyümölcsök; kukoricza kevés 1810-ben január feléig, sok esőzés, az egész tél igen lanyha és változó. A Duna egész télen kicsiny; márcziusban áradás. Május közepéig száraz, azután esős és hűvös. Junius 1. és 2-kán nagy dér, s a miatt sok kár a szőlők és gyümölcsösökben. Bor mindamellét bőven termelt, de

rossz lett. Lágy telek voltak nem különben: 1814. 1815. 1818. és 1821--ben. 1824. Egész január nyári meleg napokkal folyt le. De az egész tél is hó nélkül való volt és esős. Tavasszal a hernyó és cserebogár nagyban uralkodott; és általában a gyümölcsfák tönkre tétettek. Termés a gabna felékben rossz lett, s a buzának az ára 2 ft 30 król föl is is szökött 6 frttig. 1825. Lágy tél, semmi fagy. Hó és fagy, némi kevés csak József nap körül. April száraz volt fagyos éjekkel. Tavaszok rozsak. Május elején hideg esőzés. Juniusig tartott az esőzés. Termés középszerű. 1827. A tél állhatatlan, kevés fagyval. Márcziusban irtóztató szelek, melyek tömördek kárt okoztak. Nyár száraz. Termés rossz. 1834. Sok eső, lágy idővel. Némi fagy februárban. Márczius szeles némi esővel. April és májusban forró napok, alig valami esővel. Május vége felé hideg és szeles idő, ugyannyira, hogy e hó 30-kán a dér igen nagy károkat okozott a szőlők, kertek, s a tavaszi veteményekben. Bor, mindazonáltal, hol a derek a szőlőt megkimélték, igen sok és igen jó lett. Gabonafélék termése silány. A buza ára 10, a rozsa 7—8, s a zabé 6 frton állt, a fővárosok körül. Ezen adatokat a „Gazdasági Lapok” 1859-ki folyamában közölt Ráczevi gazdasági krónikából hoztam újból emlékeztetve.

— **Egy a székely határőr-gyalogságnál** szolgált, a hazai magyar, román és német nyelvet szóban és írásban tudó, a gazdasághoz értő, egyedül való egyén, igen méltányos feltételek mellett ajánlja szolgálatát városban vagy a vidéken, társulatoknál, gyároknál mint felügyelő, gazdaságnál mint számtartó stb., tudakozódók kéretnek leveleiket Nagy-Ényedre, B. F. czim alatt poste restante küldeni.

— **Földrengés.** Bozenbe márczius 15-én estéli 9 órakor nagy földrengést éreztek. A lakosok közt nagy aggodalom uralgott. Éjjeli 2 órakor a földrengések ismétlődtek.

— **Arjegyzék.** mart. hó 20-án tartott hetivásárról (alsó a. mő középár.) Tisztabuza 7 ft. 62 kr. Eleybuza 5 ft. 36 kr. Rozs 4 ft. 42 kr. Arpa 2 ft. 82 kr. Zab 1 ft. 50 kr. Törökbuza 3 ft. 62 kr. Pityóka 2 ft. 40 kr. Marhahus fontja 23. Kolozsvárt, mart. hó 20-án 1873.

Közgazdaság.

Tanulmány a francia borokról.

(Folytatás.)

Igaz ugyan, hogy valósággal csak csupán a felmelegítésről van szó, hogy így a bor menté tétessék a kóroktól; azonban még itt is bizonyos elővigyázati intézkedéseket kell tenni s ezelszerű, kinyomozni a leghatályosabb és leggazdaságosabb felmelegítési eljárás. Raulin munkája különösen olvastatni fog az érdekltet személyek által. Lehetetlen még meg nem említenem ama rajzok szépségét és szabatoságát, melyekkel a kiadó a szöveget gazdagítja. A mennyire lehetséges a chromolithographia által úgy fel kelle tüntetni bizonyos borraktárokat, a szomszédos, noha különböző színeket, továbbá a borban levő összes élődi növényeket, szóval igen finom és igen kényes metszeteket kelle eszközölni. Annira eléretett e cél, hogy gyakran azt hihetnők, hogy a nagyítóüveg kezünkben, s a tanulmányozandó folyadék-csepp szemünk előtt van. Nem szükség visszatérnünk Pasteurnak ama mikroszkopikus növényekre vonatkozó nyomozásaira, melyek a borok különböző kóroktól; sem az ezen növényzetek meggyilkolására szükséges hőmérsék kiválasztására. Ezen munkálatok most már ismeretesek. Azonban vannak némely más munkálatok, melyek noha szintén közzétettek 1866-ban „A boróli tanulmányok”-ban, sokak előtt ismeretlenek maradtak, azok előttünk teljes figyelmet látszanak érdemelni, s mi azokra néhány sort fogunk szentelni. Ama következtetések, melyeket azokból Pasteur levon, valóban teljesen újak, nem hangzanak össze a bevett eszmekkel s magas horderővel bírhatnak a gyakorlati bortemelésre nézve. Mindenkin megtörtént már, hogy azt kérdé magában, ha vajjon a tudományunk nem fog-e még egykor sikerülni, valamely új borból hamar ó bort csinálni, s ha vajjon egy ügyes átalakítás által az nem tudná-e egy éves borkak megadni a hat éves bor illatát és zamátát. Ez szép feladat a vegyészek számára. A borkak, hogy egész minőségét és egész finomságát megszerezhesse, szüksége van arra, hogy némileg megérleltessék; az eleinte zöld, később az kiképződik, egy bizonyos idő elteltével veszteni kezd, ezután már nagyon megöregedett s ize megváltozik. Arra lenne szükség, hogy egyszerre elhessen volé érhetni a kellő fokot. Világos, hogy a megoldáshoz közeledés végett mulhatatlanul szükséges először is tudni, hogy miú tényező az, mely módosítja a bort, s hogy miként öregszik az meg. Hogy miért nyer a bor minden segédelőkészület nélkül egy bizonyos idő elteltével?

Pasteur tetővázás nélkül így felel: „Azon tényező, mely a bort alkotja, a lég élenye.” A kitűnő vegyésznek ezen állítása annál inkább megfogja lepni azon személyeket, kik e kérdéssel foglalkoztak, mivel azt tartják, hogy a lég a bort elrontja, annak rossz ize ad s mivel mindig azon igyekeztek, hogy a bort légmentesen huzzák le. Bar-

thelot nyomozásai után igen határozottan mondja: „A bort, ha egyszer elkészítettett, meg kell őrizni a lég élenyének működésétől, mivel tíz centiméternyi élenynek, azaz 50 köb centiméternyi légnek huzamos érintkezése elegendő arra, hogy egy liternyi bor zamátát elrontsa.” Szóval az éleny eddig a bor ellenségének tekintett. Nem létezik jó bor oly edényben, mely nincs tele, ugymond Batilliat ily czimú művében: „Értekezés a francziaországi borokról” (1846.)

Pasteur ellenben bizonyos megszorításokkal, melyek ki fognak jelöltetni, azt állítja, hogy az éleny nem hogy káros lenne, hanem inkább a borkak megadja jó minőségét; az éleny az, mely módosítja az új bor keserü alkatelemit s élenyészeti annak rossz ize. Azt nem kellene palaczkokba tenni mindaddig, míg az élenynek tetemes mennyiségét nem absorbeálta.

(Vége következik.)

Nemzeti színház.

Csütörtökön, mart. 20-án, „Frou-Frou” színű 5 felv. Irta Mailhac és Halevy, ford. Mártonffy Frigyes, rendező Kovács. E darab Szentgyörgyi betegsége miatt a „Benoit család” helyett rögtönözve vétetett elő, még is meglehetősen előadást ért. Boér Emma k. a. Frou-Frou kitűnően személyesíté, a szeszélyes s gondatlan nő, ki kezdetben nem tudja felfogni sem a nő, sem az anya kötelmeit, élethű vonásokkal festé, azon jelenete is fölötte jól sikerült, midőn a megcsalt férjet a párbajról visszatartani akarja, hogy megmenthesse kedvesét; az a fájdalom és rettegés, mely előmlik ekkor egész lényén, művésziileg voltak előtűntetve.

Kovács Gyula (Sartorys Henrik), Mátray (Bricard) jól betölték szerepkörüket. Eichner Anna, mint mindig, ugy most is helyén volt, habár nem épen neki való Lujza szerepe.

Krasznait rég az ideje, hogy nem láttuk oly jól játszani, mint ez este; Pált adta meglehetősen otthoniassággal. A közönség, mint mostanában rendszeren, kevés számmal volt jelen.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrenddel indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul naponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és estvéli 7 órakor, a délutáni 4 órai menet Szeben, Segesvárt, Károlyfehérvárt és Aradot köti össze várakozás nélkül, az estvéli 7 órakor induló gyorskocsi a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer, éjjeli 1 órakor a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 órakor a Nagyszeben, Segesvár, Károlyfehérvárt és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, ugy, hogy bármennyi utas jöjné is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthassanak.

Kolozsvárról Szamosújvárra és Deésre naponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órakor. Deérről Szamosújvárra és Kolozsvárra naponta kétszer, reggeli 7 és délután 1 órakor.

Árszabály 30 font szabadpodgyászsal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 ft, tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza 1-ső és közbelső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosújvárig vagy vissza 1. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deérszig I. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 krajczárjával mértföldenként számíttatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megkezdett mílfd egészbe számíttatik.

Minthogy a t. cz. utazó közönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemről gondoskodik, reméli további pártfogásait is megnyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos.

gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Nyilttér.

Sorsjáték.

N.-Szeben (mart 19.)

37, 50, 49, 84, 48.

Közelebbi huzás Budán mart. 29-én.

B o r z a
m. k. lottó irodájából.

Az osztrák
Industrial-bank
(ezelőtt Fürst Ede bankháza)
Bécs, István tér 1. sz.
november 6-tól kezdve

pénztárjegyeket

bocsát ki
100, 500, 1000, 5000 forintos részletekben 5%, 5 1/2%, 6%, 6 1/2% kamattal mellett 8 napi, 14 napi, 30 napi, 60 napi felmondással.

A forgalomban levő, fel nem mondott pénztárjegyeket a fennebbi naptól kezdve a magasabb kamatot élvezik. A kamatok a felmondásnál mindig előre felvehetők, a tőke visszafizetése az osztrák-magyar birodalom minden fővárosára utálványozható.

Az igazgató-tanács.

(Utánnomtat nem díjaztatik.)

741 6-8

759 2-2
Eladó kaszálók.
Kolozsvár határán az „elővölgyben“ 4 db. 8 hold 831 □^o, a „hárvölgyben“ 1 db. 2 hold 400 □^o.
1846-beli jó bór.
küküllőmelléki 190 erdélyi veder eladó szabadkézből.
Mindkettő iránt értekezhetni kúrtordautóza 5-ik számú háznál a kaputól balra.

721 3-8
Köszvény és csúszos bántalmak
gyógyíthatók. A legbiztosabb, valószínűleg egyedül orvosozó
dr. Pattison köszvény-vattája
kiválóan alkalmazandó az arc-, mell- és nyak csúszos bántalmaiban, fogfájásoknál, fő-, kéz- és térd köszvényben, tagszagatásokban, hátgerincz- és lépfajdalmokban. Egy egész csomag 70 kr., egy fél 40 kral. o. é. kapható **Engel József** gyógyszerésznél Kolozsvárt.

751 2-3
A világláttatás tartama ideje
alatt Bécsbe, Neustiftgasse (am Neuhau) Nro. 13, II. emeletben **három szoba bérbe kiadó, a feltételek iránt értekezhetni, Kolozsvárt b.-magyarutczában 39. sz. alatti háznál Ruzsitska Péternénél, a bejelentések csak e folyó hó 31-ig fogadtatnak el.**

749 9-30
A bécsi
Commissions-Bank
váltóirodája
Schottenring Nr. 18
vételjegyeket
bocsát ki

alább feljegyzett sorsjegy csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert egy ily vételjegy minden tulajdonosának alkalom van nyújtva, minden fő- és mellék-nyereményt egyedül megnyerhetni, s ezenkívül 30 frank arany és 10 ft. bj. kamatfelvezetben részesül.

A. csoport (évenként 16 huzás.)
Havi részlet 10 ft. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő 4 sorsjegyet kap:
1 5%-kos 1860-ki 100 ftos államsorsjegy, főnyeremény 300,000 ft. a kihuzott sorozatos jegyet 400 ft-on visszaváltjuk.
1 3%-kos 400 frankos török cs. sorsjegy, főnyeremény 600,000 frank, 300,000 frank aranyban.
1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér levonás nélkül.
1 Innsbrucki (tírol) sorsjegy, főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport (évenként 13 huzás.)
Havi részlet 6 ft. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő sorsjegyeket kap:
1 3%-kos török cs. 400 frankos államsorsjegy, főnyeremény 600,000, 300,000 frank aranyban
1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.
Szász-meiningeni sorsjegy, főnyeremény 45,000, 15,000 délnémet ért.
Továbbá vételjegyek ötöd 60-ki 5%-kos államsorsjegyekre, havi részlet 6 ft.
Továbbá vételjegyek egész 1864-ki sorsjegyekre, havi részlet 10 ft.
Továbbá vételjegyek fél 1864-ki államsorsjegyekre, havi részlet 4 ft.
Továbbá vételjegyek fél magyar-sorsjegyekre, havi részlet 3 ft.
Továbbá vételjegyek braunschweigi 20 talléros sorsjegyekre, havi részlet 2 ft.
Továbbá vételjegyek Innsbrucki sorsjegyekre, havi részlet 2 ft.

A tőzsde-iroda átvész ezen kívül, valamint a bécsi commissions-bank váltóirodája is minden, bármi nevet viselő bank-, váltó- és tőzsde-üzletet.
Látváltók, valamint hitellevelek Európa és Amerika minden nagy piacaira a legjutányosabban állítatnak ki.
Megrendelések az itteni piacról és a vidékről igen gyorsan, szilárdul és pontosan teljesíttetnek, s a tőzsde-iroda által vásárolt értékpapírokra, és váltókra, a pénzpiac időnkénti állásához képest a legjutányosabb feltételek mellett adatik kölcsön.
Az üzleti helyiségek naponta reggel 9-től este 6 óráig maradnak nyitva.
Vidéki megrendelések pontosan és utányét mellett is eszközöltenek. Nyeremény lajstromok minden huzás után ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)
gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa **dr. O. Killisch, Berlin, Luisenstrasse 45.**
E pillanatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt. 661 35-*

Legnagyobb nyereményi valószínűség

260 huzásra
ezek közül

13 főnyeremény	300,000 forintos,
2 „	280,000 „
2 „	250,000 „
7 „	220,000 „
8 „	200,000 „
5 „	150,000 „
2 „	110,000 „

és más számos 100,000, 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 ftos stb. nyereményre játszhatni egy részletjeggyel

játektársulatunk A. csoportozata
által, 19 résztvevő közt, 25 évnegyedes 7 ft. részletfizetéssel.
Ezen kedvelt csoportozat magában foglalja
az Ausztriában létező összes állam- és magán-kölcsön-sorsjegyeket.
melyek árfolyam szerinti eladásából befolyó összeg a résztvevők közt teljes befizetés után egyenlően felosztatik. A törvényes bélyeg-illeték ezen okmányért egyszer-mindenkorra 1 ft. 30 krajczár.
Mindjárt az első évnegyedes 7 ft. részlet befizetésével játszani a következő sorshuzásokra:

Hitel-sorsjegyekre,
ápril 1-én, a Rudolf-sorsjegyekre ugyan azon napon, az 1864-ki sorsjegyekre ápril 15-én, a Keglevich-sorsjegyekre május 1-én stb. stb.

A legközelebbi huzásokra
ajánljuk játektársulatunkat

20 drb. hitelsorsjegyre, negyedéves részletekben 13 frtjával, vagy havi részletekben 10 frtjával, bélyeg 2 frt. 55 kr. Huzás ápril 1-én, főnyertes 200,000 ft.
20 drb. töröksorsjegyre, havi részletekben 5 frtjával, bélyeg 99 kr. Huzás ápril 1-én, főnyertes 600,000 frank.
20 drb. 100 ftos 1864-ki sorsjegyre, negyedéves részletekben 9 frtjával vagy havi részletekben 8 frtjával, bélyeg 2 frt. 55 kr.
20 drb. 50 ftos 1864-ki sorsjegyre, negyedéves részletekben 5 ft vagy havi részletekben 4 ft, bélyeg 99 kr. Huzás ápril 15-én, főnyertes 220,000 ft.

Részletleveleket
egyes sorsjegyekre és tetszés szerinti sorsjegy csoportulatokra, hol az első részletbefizetés-től kezdve egész egyedül minden nyereményre játszhatni, eladunk negyedéves és havi részletekben a legelőnyösebb feltételek s a legelőnyösebb összeállítás mellett.

Az osztr. iparbank váltóirodája, előbb Fürst Ede,
Bécs, Stefansplatz Nr. 2.
(Utánnomtat nem díjaztatik.) 746 6-8

Tehenek, örüljétek!
Amerikában rövid idő előtt egy igen fontos mezőgazdasági fel-feloldás történt, s nekem ottani összeköttetésemnél fogva sikerült e kiválóan nevelő csikkból
a cs. kir. osztrák birodalom részére raktárt
kaphatni. Ez az
amerikai szabad. tehénfejő gép.

A következők előnyök minden fogalmat felülmúlunk:
1. E készülék használata főlegesen tesz minden emberi segélyt, s az odaillesztés oly egyszerű, hogy azt még gyermek is végrehajthatja.
2. Az újfajta a tehénre jótékonyan hat, minél közelebb van a tejet utána bocsátja, s négy perc alatt az utolsó cséppig meg van feje: míg ellenben a kézzel való fejes a tehénre névő nagyon kényelmetlen, sőt sokszor károsnak is bizonyul, mert gyakran megtörténik, hogy a tehén a fejes alatt kirug vagy a tejet nem bocsátja, mi annak bizonyítéka, hogy az állat kellemetlen előérzelmeknek van kitéve.
3. Ha a tehén beteges vagy tőgye dagadt, a gép nélkülözhetetlen, mert a kézzel való fejes csak fokozza a bajt, s ha nem fejtünk elvessz a tej.
E készülék rendkívül gyors elterjedése a gazdaságok és mar-sorsjegyuladók által — kik a gépet használják — kiállított számszám-bizonyítékok már elég biztositókat nyújtanak az eredményekért.
E gép a legújabb és legjobbatól van készíttve, ára pontos utasítással együtt 6 frt. 50 kr.
Kapható az egyedüli készletben

Friedmann A.-nál,
Bécs, Praterstrasse Nr. 26.

Óvás. Rövid idő óta azt veszem észre, hogy más, nem igen ismeretes cségek az én metszvényeimet és hirdetésemeket használják, hogy a t. cz. közönséget tév-utrá vezessék. Ezen tehénfejő gép egyes egyedül és valódi — ezüstből — csakis nálam kapható; minden más hirdettelek utánzóttak, rozszak és hamisak.

722 13-25

Cséplőgépek
kézi-, vontató-, járgány-, víz- és gőzműködésre
120 frton o. ért. ingyen szállítva és vámentesen
Bécsig Arjegyzékek és rajzok kívánatra bérmentesen és ingyen.
Ügynökök kívánatnak,
Ph. Mayfarth és társa gépgyára majnai Frankfurtban.
737 3-18

Alólirott, ezennel tiszteletteljesen jelenti: miszerint **Gazdasági-Vetemény, és virágmagvai**, megérkeztek, s különös figyelmet érdemelnek a következők:

100 font	1 font.
Valódi francia luczerna	54 frt. 56 kr.
Valódi olasz luczerna	48 frt. 50 kr.
Burgundi répa óriás	28 frt. 32 kr.
Angol fű mag	30 frt. 34 kr.
Ákátz fa	42 frt. 45 kr.
Bükköny kevés zabbal véka	1 frt. 80 kr.

Nagyobb vételnél kedvezmény.
Mély tisztelettel
Karvázy József,
Kolozsvártt. (Törökhöz.)
750 5-*

Demjén László
m. k. egyetemi könyvtárúsnál Kolozsvártt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:
Kolozsvár története.
Oklevéltárral. (I.) Ős-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)
Egy külön kötet világszerte rajzokkal. (36 tábla.)
Irta Jakab Elek,
137-3*
Ára 10 frt. (327)

E minden tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város és munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjesztetni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós írta minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legerdekesebb része az ujabbror története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklődéssel fogja lapozgatni és benne buvárkodni, s a folytatását minden áron megszerezze magának.

Székely oklevéltár.
Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága,
szerkesztette
Szabó Károly.
I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.